

Warszawa, 13 listopada 2009 r.

Katarzyna Hall
Minister Edukacji Narodowej
Ministerstwo Edukacji Narodowej
al. J. Ch. Szucha 25
00-580 Warszawa

Szanowna Pani Minister,

W imieniu Forum Darczyńców w Polsce zwracamy się z prośbą o podjęcie niezbędnych kroków zmierzających do stworzenia warunków prawnych gwarantujących równość podmiotom przyznającym stypendia młodzieży szkolnej i studentom w Polsce. W obecnej sytuacji prawnej kwota stypendium otrzymywanego od organizacji pozarządowej jest wliczana do dochodu i w efekcie w kolejnym okresie stypendysta może np. zostać pozbawiony pomocy socjalnej gwarantowanej przez państwo. Prosimy też o podjęcie odpowiednich działań w celu podniesienia wysokości kwoty stypendium wolnej od podatku, gdyż obecna kwota często jest niewystarczająca, a stypendia przyznawane przez organizacje pozarządowe z roku na rok rosną wraz z zapotrzebowaniami stypendystów.

Obecnie stypendium otrzymywane od organizacji pozarządowej jest wliczane do dochodu stypendysty, podczas gdy stypendium przyznawane na podstawie działania Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego „Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne” nie jest. Wyłączenie to jest zagwarantowane w Ustawie Prawo o Szkolnictwie Wyższym, a w przypadku gdy Senat zatwierdzi obecnie wprowadzone zmiany, również stypendia przyznawane przez organy stanowiące jednostki samorządu terytorialnego nie będą wliczane do dochodu stypendysty. Jest to naruszenie zasady równości wszystkich wobec prawa. Cele powyższych stypendiów są zbieżne z celami programów stypendialnych realizowanych przez organizacje pozarządowe, a różne ich traktowanie wynika z różnego traktowania podmiotów udzielających stypendia. Rozróżnienie to jest niekorzystne dla stypendystów organizacji pozarządowych.

Przyłączając się do apelu Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, inicjatora Programu Stypendiów Pomostowych, prosimy o równe traktowanie podmiotów udzielających stypendia. Stypendia pomostowe, których celem jest wyrównywanie szans edukacyjnych młodych ludzi ze wsi i małych miast w dostępie do studiów, otrzymało od 2002 roku prawie 12 000 beneficjentów. Program jest skierowany do studentów, którzy mają dobre wyniki w nauce, ale z uwagi na sytuację materialną, a także pochodzenie, mają utrudniony dostęp do studiów. Potrzebne jest im wsparcie finansowe, aby mogli kontynuować naukę. Program jest realizowany dla studentów pierwszego roku i dalszych lat studiów, w tym także dla doktorantów. Stypendia pomostowe są jednak wliczane do dochodu beneficjenta i w efekcie w kolejnym okresie studiów stypendysta może np. zostać pozbawiony pomocy socjalnej gwarantowanej przez państwo. Efektem tego są pojawiające się w ostatnim czasie zaskakujące przypadki odmowy przyjmowania przez studentów stypendiów przyznanych w ramach Programu Stypendiów Pomostowych. Uzasadnieniem dla takich decyzji jest fakt, że wypłata stypendium powoduje wzrost dochodu studenta, a to z kolei wiąże się z utratą, w kolejnych latach, dofinansowania socjalnego gwarantowanego przez państwo. Stypendia przyznane w ramach Programu Stypendiów Pomostowych oraz innych programów stypendialnych organizacji pozarządowych są bowiem wliczane do dochodu z poprzedniego roku kalendarzowego, który brany jest pod uwagę podczas przyznawania pomocy socjalnej w następnym roku, w tym m.in. zasiłków rodzinnych, stypendiów socjalnych. Fakt, iż stypendia pomostowe na starszych latach, są przyznawane za wyniki w nauce nie gwarantuje ich uzyskania w kolejnym roku akademickim, gdy tymczasem pomoc o charakterze socjalnym ma swoją ciągłość i zależy od dochodu.

Wliczanie kwoty stypendium do dochodu stypendysty zamyka też niejednokrotnie możliwość korzystania z tej formy pomocy młodym ludziom w szczególnie trudnej sytuacji życiowej, między innymi usamodzielnianym wychowankom rodzin zastępczych lub placówek opiekuńczo-wychowawczych, którzy dzięki stypendiom organizacji pozarządowych mogliby korzystać z udzielanego im wsparcia finansowego i kontynuować naukę. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 2004 r. wysokość pomocy pieniężnej na usamodzielnienie dla osoby usamodzielnianej opuszczającej placówkę opiekuńczo-wychowawczą typu socjalizacyjnego, rodzinnego lub dom

Członkami Forum Darczyńców są:

Fundacja Bankowa im. Leopolda Kronenberga	Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej	Stowarzyszenie Fundusz Lokalny Masywu Śnieżnika	Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe
Fundacja im. Stefana Batorego	Fundacja Ernst & Young	Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży	Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce
Fundacja na rzecz Nauki Polskiej	Fundacja Wspomagania Wsi	Stowarzyszenie Nidzicki Fundusz Lokalny	Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności
Fundacja dla Polski	Fundacja Banku Zachodniego WBK	Fundacja Przyjaciółka	Fundacja J&S Pro Bono Poloniae
Fundacja Orange	Fundacja im. Jana Kantego Steczkowskiego		

pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży ustala się w oparciu o kryterium dochodowe osoby samotnie gospodarującej i kryterium dochodowe na osobę w rodzinie. Pomoc w wysokości 494,10 zł. przysługuje osobie usamodzielnianej kontynuującej naukę. W sytuacji, kiedy stypendia, które np. w Fundacji Przyjaciółka, dla studentów wynoszą 500 zł miesięcznie, wlicza się do dochodu stypendysty, może on stracić pomoc państwa na kontynuowanie nauki, bo przekroczy kryterium dochodowe. Usamodzielniani wychowankowie różnych form pieczy zastępczej i tak są w dużo trudniejszej sytuacji niż ich rówieśnicy, dodatkowo tracą możliwość otrzymywania pomocy na usamodzielnienie kończąc 25 lat, co często następuje na półmetku studiów, ze względu na ich opóźnienia edukacyjne. Odbieranie im możliwości nieopodatkowanej pomocy stypendialnej od organizacji pozarządowych ogranicza im znacznie szanse ukończenia studiów.

Poziom dochód danego obywatela decyduje o możliwości otrzymania przewidzianych prawem świadczeń, np. zasiłków, stypendiów socjalnych czy opisanej powyżej pomocy pieniężnej z tytułu kontynuowania nauki. Zastosowane rozwiązanie ustawowe jest nierównoprawne i odbiera wielu stypendystom, a w szczególności wszystkim stypendystom Programu Stypendiów Pomostowych szanse na wyrównanie dochodów, a także różnic wynikających z pochodzenia młodych ludzi, którzy potrzebują wsparcia finansowego umożliwiającego im kontynuowanie nauki na studiach. Różnicowanie programów stypendialnych ze względu na źródło ich finansowania prowadzi do powstania sytuacji nierównego traktowania beneficjentów tych programów, czyli nierówności Obywateli Rzeczypospolitej Polskiej wobec prawa.

Potwierdzeniem niniejszego wniosku jest aktualny stan prac legislacyjnych nad Ustawą o zmianie ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym oraz ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (Druk sejmowy Nr 1938). Przewiduje on kolejne szczegółowe rozwiązania, wyróżniające tym razem stypendia przyznawane przez jednostki samorządu terytorialnego. Jest to kolejny wyraz różnicowania w świetle prawa określonych stypendiów, a zarazem ich beneficjentów, co wręcz pogłębia dysproporcje społeczne, zamiast je eliminować. Wspomniana zmiana została przyjęta przez Sejm RP 25.09.2009 i skierowana do Senatu.

Druga ważna kwestia, na którą chcemy zwrócić uwagę Pani Minister to potrzeba zwiększenia kwoty stypendium wolnej od podatku. Zgodnie z zapisem Ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych opodatkowaniu podatkiem dochodowym podlegają stypendia, które są przychodami z tzw. innych źródeł. Wolne od podatku dochodowego są stypendia dla uczniów i studentów, udzielane przez organy stanowiące jednostki samorządu terytorialnego, oraz stypendia dla uczniów i studentów przyznane przez organizacje pozarządowe do wysokości nieprzekraczającej miesięcznie kwoty 380 zł. Zwolnienie to ma zastosowanie, o ile stypendysta nie uzyskuje równocześnie innych dochodów podlegających opodatkowaniu, oprócz renty rodzinnej oraz dochodów opodatkowanych zryczałtowanym podatkiem dochodowym. Kwota 380 zł. szczególnie w przypadku studentów, ale nie tylko jest zbyt niska, żeby mogła znacząco przyczynić się do wyrównywania szans edukacyjnych czy rozwijania talentów młodych ludzi. Równocześnie wiele fundacji i stowarzyszeń, które prowadzą swoje programy stypendialne, badając realne zapotrzebowanie wśród młodzieży uczącej się, decyduje się na podnoszenie kwot wypłacanych stypendiów powyżej 380 zł miesięcznie. Coraz więcej organizacji wypłaca stypendia w wysokości 500 zł. miesięcznie, co obecnie zmusza stypendystów do odprowadzania podatków. Stąd prośba ze strony organizacji pozarządowych o umożliwienie udzielania wsparcia adekwatnego do istniejących potrzeb i równocześnie umożliwienie beneficjentom na korzystanie z tej pomocy bez odprowadzania podatku.

Z uwagi na powyższe, uprzejmie prosimy o rozważenie możliwości podjęcia kroków zmierzających do wyeliminowania różnic pomiędzy stypendiami wliczonymi i niewliczonymi do dochodu stypendysty (łącznie z np. podjęciem inicjatywy ustawodawczej dotyczącej treści art. 179 ust. 5 ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym). Prosimy też o podjęcie odpowiedniej inicjatywy prawodawczej w celu zwiększenia kwoty stypendium wolnej od podatku.

Z poważaniem,

W imieniu Zarządu Forum Darczyńców w Polsce

Joanna Luberadzka-Gruca

Członkami Forum Darczyńców są:

Fundacja Bankowa im. Leopolda Kronenberga	Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej	Stowarzyszenie Fundusz Lokalny Masywu Śnieżnika	Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe
Fundacja im. Stefana Batorego	Fundacja Ernst & Young	Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży	Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce
Fundacja na rzecz Nauki Polskiej	Fundacja Wspomagania Wsi	Stowarzyszenie Nidzicki Fundusz Lokalny	Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności
Fundacja dla Polski	Fundacja Banku Zachodniego WBK	Fundacja Przyjaciółka	Fundacja J&S Pro Bono Poloniae
Fundacja Orange	Fundacja im. Jana Kantego Steczkowskiego		